

I Evropa už má svého T.Rexe. Nebo je to zatoulaný Američan?

6. března 2014 19:11

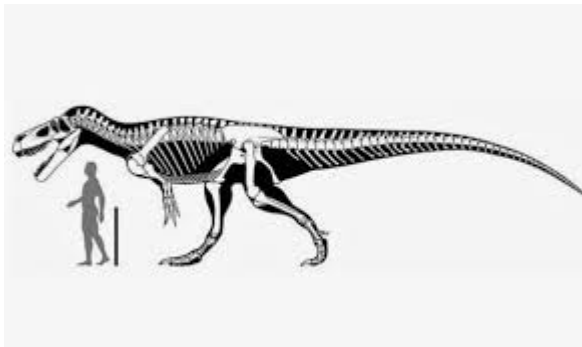
Portugalští vědci oznámili objev zatím zřejmě největšího evropského dravého dinosaura. Měl žít před 150 miliony let na březích Atlantiku a jeho prvenství zatím není vůbec jisté.

Torvosaurus gurneyi v představě ilustrátora. Samozřejmě, zbarvení je pouze odhadnuto a skutečnost mohla být zcela jiná. | foto: REUTERS/Sergej Krasovskij

Dnes závod ve zbrojení mezi Evropou a Amerikou vlastně ani žádný závod není. Ale v juře to možná mohlo být jinak. Portugalští paleontologové tvrdí, že mají dost důkazů, aby mohli popsat zatím největší masožravý druh evropského dinosaura, který by se dokonale vyrovnal proslaveným americkým dravcům ze stejné doby. Jeho popis vydali v časopise

[PLoS ONE a je zdarma dostupný zde.](#)

Dostal jméno Torvosaurus gurneyi: torvosaurus znamená brutální ještěrka a přídomek gurneyi dostal na počest Jamese Gurneyho, autora a ilustrátora série knih Dinotopie. Zřejmě šlo o tvora dlouhého i s ocasem kolem 10 metrů a vážícího čtyři až pět tun. Byl jednoznačně masožravý tvor s patřičnou výbavou. Samotnou lebku měl zřejmě

dlouhou kolem jednoho až jednoho a čtvrt metru. A v silné čelisti ostré zuby upravené k trhání masa dlouhé přes 10 centimetrů.

Vypadal jako *Tyrannosaurus rex*, pohyboval se zřejmě po dvou silných nohách a váhu těla vyvažoval dlouhým ocasem. Jde ovšem o dinosaura z jurského období, přesněji doby před cca 150 miliony let, a *T. rexe* tak předběhl zhruba o 80 milionů let. Když nejnámější dravý dinosaur běhal po Zemi, evropský *Torvosaurus* už byl dávno zkamenělina. (Průměrná délka přežití zvířecích druhů je cca 10 milionů let, i když je to hodně přibližné číslo.)

Nález, který vedl k identifikaci evropského "superdravce", dvakrát bohatý není. Šlo jen o jednu z ocasních kostí a část horní čelisti se zachovalými zuby. V minulosti se ze zřejmě stejného druhu našly už i jiné kousky, ale paleontologové je považovali nejspíše za části těl příbuzného druhu známého už ze Severní Ameriky jako *Torvosaurus tanneri*.

Ale nově objevená kost horní čelisti a pokrok v poznání dinosaurů skupiny, do které tvor patřil (tj. teropodů), vedl Christopa Hendrickxe a Octávia Mateuse k názoru, že jde vlastně o jiný, ryze evropský druh.

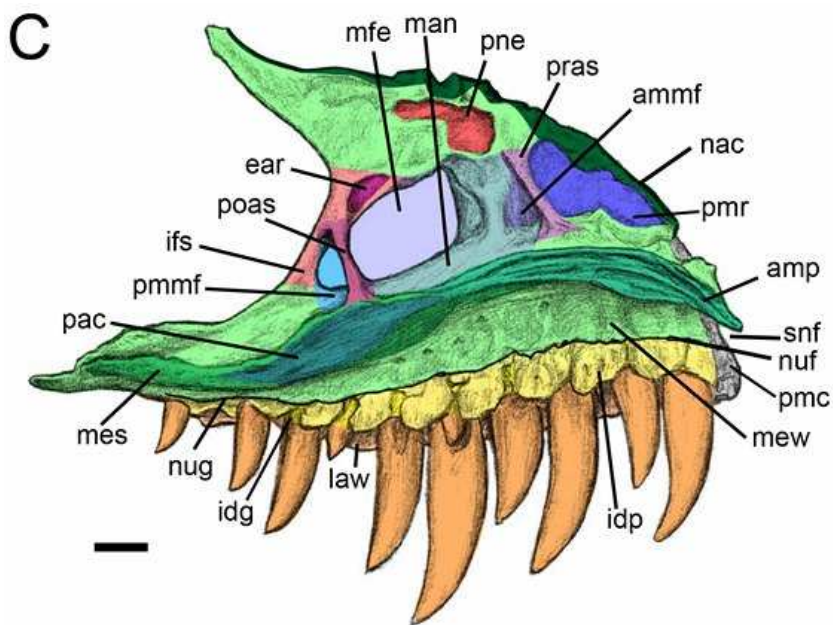
V době před 150 miliony let, kdy dinosaur žil, už existoval Atlantický oceán, byť menší než dnes. Evropští torvosauři tak měli podle portugalských vědců dost času vyvinout se v nový druh. Nově objevené zbytky evropského torvosaura také mají řadu drobných anatomických odlišností. Největší je asi v počtu zubů: nově objevená horní čelist obsahuje 12 zubů, američtí dinosauři jich podle známých nálezů měli v dospělosti maximálně 10.

Vyznačení znaků na nalezené čelisti torvosaura, které na ni vědci analyzovali, aby určili, o který druh se jedná.

Důkazy stojí za zvážení, ale rozhodně nejsou neprůstřelné. Máme dobré doklady o tom, že na obou stranách Atlantiku žily stejné druhy a mezi kontinenty tedy mohla panovat nějaká "druhová výměna".

Před 163,5 milionu let například moře kleslo tak nízko, že se tehdejší Atlantik dal zřejmě překročit suchou nohou.

I se zuby to mohlo být jinak. Paleontolog Jon Tennant na webu *The Conversation* upozorňuje, že počet zubů u dinosaurů není úplně spolehlivé měřítko. V průběhu dospívání se mění a odlišný může být i u dospělých příslušníků stejného druhu. V

tomto případě podle velikosti nalezených kostí o mladé zvíře určitě nejde, takže důkaz nestojí úplně na vodě, ale stoprocentní také není.

Předpokládaný *Torvosaurus gurneyi* samozřejmě určitě nebyl jediný masožravý dinosaur v Evropě té doby. Víme alespoň o třech dalších velkých masožravých dinosaurech (*Iliosaurus*, *Ceratosaurus*, *Lourinhanosaurus*). Není zcela jisté, zda torvosauři z nich opravdu byli největší. Souboj je velmi vyrovnaný a situaci mohou rychle změnit jakékoliv nové nálezy.

Na druhou stranu ale vědci už mají poměrně hodně dokladů o prostředí, ve kterém žil. Geologická formace Lourinha, ve které byly nové nálezy objeveny, je totiž na fosílie bohatá a z jury tu máme zachovanou celou řadu nálezů, včetně zajímavých fosílií dinosauřích vajec s embryi uvnitř.

Podle dosavadních znalostí dravec žil obklopen krokodýly, želvami, malými savci i samozřejmě i jinými dinosaurů, včetně například pterosaurů. A také pozemních býložravých dinosaurů, ti byli podstatně větší než torvosarus, včetně obřích až 40tunových sauropodů. Protože svět byl teplejší než dnes, zvíře téměř nepochybně žilo prakticky v teplém prostředí s převládajícími jehličnany, pod čímž bychom si ovšem neměli představovat borovice nebo smrky, ale tropické cykasy a jinany.

Zdroj :

http://tech.net.idnes.cz/nejvetsi-evropsky-dravy-dinosaurus-dvd-veda.aspx?c=A140306_113525_veda_mla